

Tilburg University

Noot bij: Beroepscommissie RSJ (2005-12-19)

Kooijmans, T.

Publication date:
2006

[Link to publication in Tilburg University Research Portal](#)

Citation for published version (APA):

Kooijmans, T., (2006). *Noot bij: Beroepscommissie RSJ (2005-12-19)*, No. 23, Dec 19, 2005. (Sancties; Vol. 4, No. p. 250-252).

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

~~een verklaring wordt aangevoerd. Voor hen die ver moeten reizen is 52 uur een (te) krappe tijd. De regeling heeft daarmee te weinig mogelijkheden voor opbouw van het verlof.~~

Rechtsgelijkheid

~~Alleen degenen die vervangende hechtenis of een taakstraf naast een hoofdstraf ondergaan, komen voor persoonsgebonden verlof in aanmerking. Daarmee wordt een deel van de gedetineerden onnodig benadeeld. De Raad pleit voor een ruimere toepassing, mede omdat de ondergrens van vier maanden garandeert dat persoonsgebonden verlof niet in grote aantallen zal worden toegestaan.~~

~~Omdat de regeling eerst als proef in een beperkt aantal inrichtingen zal gaan gelden, ontstaat er rechtsongelijkheid tussen de gedetineerden in verschillende inrichtingen. De Raad acht dit niet gewenst.~~

~~Het advies kan worden opgevraagd bij het secretariaat van de Raad, 070-3619300, postbus 30137, 2500 GC Den Haag. Zie ook: www.rsj.nl.~~

Rechtspraak

23 Disciplinaire straf. Bevoegdheid tot oplegging disciplinaire straf; Penitentiare beginselenwet, art. 1 onder d, 3 lid 4, 5 lid 2 (Beroepscommissie 19 december 2005, nr. 05/2292/GA; Vegter, Van Kuijck, Schudel, Plooi, secr.)

Post alia.

De inhoud van het beklag en de uitspraak van de beklagcommissie

Het beklag betreft:

- een disciplinaire straf van vijf dagen opsluiting in een andere verblijfsruimte dan een strafcel, wegens een hand-

- gemeen met een medegedetineerde op de luchtplaats en
- het feit dat klager geen lid van de gedetineerdencommissie (gedeco) meer mag zijn.

De beklagcommissie heeft het beklag ongegrond verklaard op de gronden als in de aangehechte uitspraak weergegeven.

De standpunten van klager en de directeur

Klager heeft in beroep zijn tegenover de beklagcommissie ingenomen standpunt als volgt toegelicht.

Klager had al langer problemen met een aantal medegedetineerden. Om die reden had hij aan p.i.w.-er Marcel gevraagd om niet tezamen met die betreffende gedetineerden te hoeven luchten. De p.i.w.-er gaf aan dat juist wel gezamenlijk gelucht moest worden. Zou er iets gebeuren, dan kon onmiddellijk worden ingegrepen. Op 3 juni 2005 zat klager tijdens het luchten op een bankje. Gedetineerde [A] kwam achter klager staan en riep hem toe: "Vuile Jood, ik ga je steken". Klager stapte op en keek, al hulp vragend, in de richting van twee p.i.w.-ers, die ongeveer vijftig meter verderop stonden. Vervolgens duwde [A] een sigaret tegen klagers neus aan. Hierop maakte klager een afwerende beweging met zijn hand. Klagers hand ging in de richting van het gelaat van [A] en raakte [A].

Daarna heeft klager [A] niet meer geslagen en/of geraakt. Dat klopt ook met het terzake opgemaakte verslag, waarin is beschreven dat het om één klap ging. Die klap betrof de afwerende beweging. Na het voorval is [A] afgevoerd en ging klager tegen een muurtje staan. Hij ging er vanuit dat het wel goed zou komen. Vervolgens moest klager ook mee naar binnen. Eenmaal op de afdeling werd hem door het afdelingshoofd gezegd dat hij niets meer hoefde te zeggen, dat alles duidelijk was en werd klager een disciplinaire straf opgelegd. Toen klager werd voorgehouden dat hij voor de strafoplegging zou zijn gehoord, heeft hij om een schriftelijk be-

wijsstuk gevraagd. Dat kon men niet aan hem overhandigen. Klager heeft tot slot nog opgemerkt dat hij vaker wordt aangevallen en dat inmiddels wordt gewerkt aan zijn overplaatsing naar een andere inrichting.

Klagers raadsman heeft hier nog het volgende aan toegevoegd. De disciplinaire straf is opgelegd door een afdelingshoofd. Dat is in strijd met de Pbw, tenzij de directeur (alsnog) een aanwijzingsbesluit kan overleggen waaruit blijkt dat de Minister van Justitie, hierna de Minister, het betreffende afdelingshoofd de bevoegdheid als bedoeld in artikel 5, vierde lid, Pbw heeft toegekend. Is dat besluit er niet, dan is sprake van een formeel gebrek. Inhoudelijk wordt opgemerkt dat er veel getuigen zijn die klagers lezing van het gebeurde onderschrijven. Er is eigenlijk maar één andersluidende verklaring, maar dat is wel precies het op ambtseed opgemaakte verslag van een p.i.w.-er. De inhoud van dat verslag is echter zó stellig geformuleerd, dat twijfel zou kunnen ontstaan. Klager is thans voor zijn eigen veiligheid in afzondering geplaatst. Dat houdt verband met zijn Joodse achtergrond en het delict waarvoor hij preventief gedetineerd is. Klager zou een wapen aan zijn zoon hebben geleverd en die zoon zou met dat wapen op Arabieren hebben geschoten. Klager wordt echter volstrekt ten onrechte door zijn medegedetineerden als een racist neergezet.

De unit-directeur is niet ter zitting verschenen. Op 23 november 2005 is de locatiedirecteur de vraag voorgelegd of hij een aanwijzingsbesluit van de Minister als bedoeld in artikel 3, vierde lid, Pbw kan overleggen, waaruit blijkt dat de Minister het hiervoor bedoelde afdelingshoofd heeft aangewezen als plaatsvervanger van de directeur. Bij brief van 2 december 2005 heeft de locatiedirecteur bericht dat hem, gelet op het plotselinge vertrek van een unit-directeur per 1 maart 2005, niets anders restte dan de benoeming van de afdelingshoofden tot waarnemend unit-directeur en hen in geval van nood, dus bij afwezigheid en/of ontstentenis van de directie, rapporten af te laten handelen.

Eén en anders is destijds doorgesproken met beide voorzitters van de commissies van toezicht van Het Schouw en Demersluis. Uit de gegeven instructies is af te leiden dat één en ander met strenge regels afgedekt is geweest. Met de komst van de nieuwe unit-directeur op 15 augustus 2005 is de maatregel met onmiddellijke ingang beëindigd.

De beoordeling

Ingevolge artikel 1 onder d Pbw wordt onder directeur verstaan de persoon als bedoeld in artikel 3, derde lid, alsmede diens vervanger of vervangers als bedoeld in artikel 3, vierde lid Pbw. Artikel 3, derde lid, Pbw bepaalt onder meer dat de Minister van Justitie de directeur van een inrichting aanwijst. In het [vierde] lid van dat artikel wordt bepaald dat de Minister van Justitie één of meerdere personen aanwijst als plaatsvervanger van de directeur. Artikel 5, tweede lid, van de Pbw bepaalt onder meer dat de directeur ambtenaren en medewerkers kan machtigen tot het uitoefenen van hem bij of krachtens de Pbw gegeven bevoegdheden, met uitzondering van de bevoegdheden genoemd in het eerste en vierde lid. In artikel 5, vierde lid, Pbw staan de beslissingen opgesomd die exclusief aan de directeur zijn voorbehouden. In artikel 5, vierde lid, onder h wordt de oplegging van een disciplinaire straf genoemd.

In het onderhavige geval heeft de locatiedirecteur van de p.i. Amsterdam de afdelingshoofden van twee units, waaronder de unit van klager, bij brief van 11 februari 2005 tijdelijk strafbevoegdheid toegekend. Deze aanwijzing mist echter feitelijke betekenis. Het betreft hier immers een bevoegdheid die ingevolge artikel 5, tweede lid, Pbw niet door de directeur kan worden overgedragen. Waar, gelet op de brief van de locatiedirecteur van 23 november 2005, in het onderhavige geval evenmin sprake is van een aanwijzingsbesluit van de Minister als bedoeld in artikel 3, vierde lid, Pbw, waarbij het betreffende afdelingshoofd is aangewezen als plaatsvervanger van de direc-

teur, is de beslissing klager een disciplinaire straf op te leggen in strijd met de wet. Naar het oordeel van de beroepscommissie kan deze beslissing, evenals de beslissing dat klager geen lid van de gedeco meer mag zijn, gelet op het opgemaakte ambtelijk verslag van 3 juni 2005, materieel gezien overigens niet als onredelijk of onbillijk worden aangemerkt.

Tegen de achtergrond van het vorenstaande zal klagers beroep op formele grond gegrond worden verklaard, zal de uitspraak van de beklagcommissie worden vernietigd en zal het beklag alsnog gegrond worden verklaard. Aan klager zal een tegemoetkoming worden toegekend van € 50,-.

De uitspraak

De beroepscommissie verklaart het beroep gegrond, vernietigt de uitspraak van de beklagcommissie en verklaart het beklag alsnog gegrond. Zij bepaalt dat aan klager een tegemoetkoming toekomt van € 50,-.

NOOT

Over de vraag wie in een geval als het onderhavige bevoegd is tot het opleggen van een disciplinaire straf, laat de beroepscommissie geen misverstand bestaan: de directeur, of een door de Minister aangewezen plaatsvervanger van de directeur. Afdelingshoofden –die ressorteren onder de noemer “ambtenaren en medewerkers”– zijn niet gerechtigd tot het uitoefenen van deze bevoegdheid, tenzij sprake is van een aanwijzingsbesluit van de Minister waarbij het betreffende afdelingshoofd is aangewezen als plaatsvervanger van de directeur. De omstandigheid dat de locatiedirecteur de desbetreffende afdelingshoofden strafbevoegdheid heeft toegekend, mist, aldus de beroepscommissie, “feitelijke betekenis” nu de directeur niet bevoegd was deze bevoegdheid aan hen over te dragen. Niet alleen mist een dergelijke aanwijzing feitelijke betekenis, ook ontbeert zij een juri-

dische grondslag: de aanwijzing is strijdig met de Pbw.

De beroepscommissie verklaart het beroep (en uiteindelijk ook het beklag alsnog) gegrond op evenvermelde, formele competentiegrond en kent aan klager een geldelijke tegemoetkoming toe. Toch laat zij niet na op te merken dat de gewraakte beslissingen van het afdelingshoofd materieel gezien niet als onredelijk of onbillijk kunnen worden aangemerkt. In beroepscommissie RSJ 16 november 2005, nr. 05/2598/GV, *SANCTIES* 2006, PI nr. 19 oordeelde de beroepscommissie dat, formeel, niet de minister op een verzoek tot het tijdelijk verlaten van de inrichting in het kader van incidenteel verlof had mogen beslissen, maar de directeur. Omdat, materieel, het verzoek slechts had kunnen worden afgewezen, verklaarde de beroepscommissie het beroep weliswaar gegrond, maar bepaalde zij zelf dat het verzoek om incidenteel verlof werd afgewezen. In de hierboven afgedrukte uitspraak “pakt” de beroepscommissie echter niet in soortgelijke zin “door”. Wellicht geeft de omstandigheid dat het hier de oplegging van een disciplinaire straf betreft, en niet de beslissing op een verzoek van de gedetineerde, hier de doorslag. Daarbij moet worden opgemerkt dat de beroepscommissie niet oordeelt dat in de voorliggende casus de feiten zonder meer tot strafoplegging noopten, doch “slechts” dat het oordeel om een disciplinaire straf op te leggen niet als onredelijk of onbillijk kon worden aangemerkt. Van een volle toets zoals in beroepscommissie RSJ 16 november 2005, 05/2598/GV, *SANCTIES* 2006, PI nr. 19 is hier dan ook geen sprake.

T. Kooijmans